

УДК 141.32

С. Коноваленко

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

М. БЕРДЯЄВ ПРО ВІДНОШЕННЯ «ЛЮДИНА – МАШИНА»

S. Konovalenko

M. BERDYAYEV ABOUT “HUMAN - MACHINE” RELATIONS

Людина має природне походження і середовище в якому вона може існувати має бути природним – рослинно-тваринним. У пошуках комфортного, зручнішого, безпечнішого життя людина створює технічні засоби. Ці засоби, на перший погляд, є безпечними та значно полегшують життя, проте, людина настільки зростається з технікою, що перед лицем природи без технічних засобів стає безпорадною, безпомічною і обеззброєною. Соціальний і технічний прогрес прямо пропорційний біолого-антропологічному регресу. Як стверджував відомий російський філософ Микола Бердяєв: «машинна, технічна цивілізація небезпечна перш за все для душі». Епоха машинно-технічної влади над людською душею закінчиться не відмовою від техніки, а підкоренням її духу.

Людина є творцем техніки, проте, не зважаючи на це, технічна цивілізація може дійти до тієї стадії, коли машини будуть досконало діяти і досягати максимальних результатів без людського управління. Людська душа може не витримати тої швидкості, якої від неї вимагатиме сучасна машинна цивілізація. В результаті таких вимог останні люди на землі можуть перетворитися у напів машини, після чого зникнуть без потреби та через неможливість органічного дихання та кровообігу.

Техніка дає людині відчуття могутності, влади над світом. Той, в кого знаходиться пульт управління, може керувати людьми, знищувати їх та використовувати у будь-яких цілях. Винахідливість людини в технічних засобах знищення та руйнування перевищує винахідливість в техніці медичній, лікувальній. Легше одним натисканням кнопки знищити тисячі людей, ніж їхвилікувати.

Окрему роль потрібно віддати кінематографу, що зумів заволодіти простором, об'єднав неймовірно велику кількість людей з кожного куточку світу. Це найсильніше та наймогутніше технічне знаряддя об'єднання людства, яким можна користуватися не завжди в гуманних цілях.

«Машинізм» спотворює ієрархію суспільних цінностей, робить людей безособистісними, перетворює їх на частини одного механізму. Відновлення ієрархії цих цінностей обмежить владу «машинізму».

Згідно з філософськими роздумами Миколи Бердяєва щодо відношення «людина - машина» впливає наступне розуміння: людина - машина можуть співіснувати, безглуздо прямо заперечувати техніку. «Потрібно не заперечувати техніку», - пише Бердяєв, - «а підпорядкувати її духу. Тільки через духовне начало – зв'язок людини з Богом, людина стає незалежною від природної залежності, і від влади техніки. Але розвиток духовності в людині означає не огиду від природи і техніки, а оволодіння ними».

Література

1. Мыслители русского зарубежья: Бердяев, Федотов/за ред. А.Ф. Замалеев, Санкт-Петербург «Наука», 1992, С. 37-261.
2. Бердяев Н.А. Царство духа и кесаря. М., 1995. С.301-330.
3. Журнал «Путь». – Май 1933. - №38. – С. 3-38.